

الگوی روابط ساختاری حل مساله ی اجتماعی، ادراک کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی

کیوان کاکابرایی^۱ و نسیم عزتی^۲

حل مساله، یکی از مهمترین فرآیندهای تفکر است که به افراد کمک می کند تا مقابله ی موثری با پدیده ها داشته باشد. هدف پژوهش حاضر، بررسی الگوی روابط ساختاری بین حل مساله ی اجتماعی ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی در بین دانشجویان زن و مرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه بود. بدین منظور، طی یک پژوهش توصیفی، ۲۰۰ دانشجو (۱۰۰ مرد و ۱۰۰ زن) به عنوان نمونه انتخاب و از نظر بهزیستی هیجانی، حل مساله ی اجتماعی و حمایت اجتماعی ادراک شده مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که بین الگوی مقابله ای حل مساله ی اجتماعی و متغیرهای ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی، رابطه مستقیم و مثبت، بین الگوی مقابله ای حل مساله ی غیر انطباقی و متغیرهای ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی، رابطه ی مستقیم منفی، بین ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی، رابطه ی مستقیم مثبت و در الگوی روابط ساختاری، بین حل مساله ی اجتماعی، ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی در بین زنان و مردان رابطه ی هم ارز وجود دارد. یافته های پژوهشی نشان می دهد که الگوی مقابله ای حل مساله ی انطباقی اثر مستقیم مثبت بر کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی دارد.

واژه های کلیدی: الگوی مقابله ای حل مساله، ادراک از کیفیت روابط اجتماعی، بهزیستی هیجانی

مقدمه

انسان، موجودی اجتماعی است که ارتباط و تعامل با دیگران یکی از نیازهای اساسی اوست. از نظر ستیر (۲۰۱۲) ارتباط، انگاره ای است که با آن دو نفر یکدیگر را می سنجند. امروزه، به رغم ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی و تغییر در شیوه ی زندگی و تجددگرایی، بسیاری از افراد از رویارویی با مسایل زندگی فاقد توانایی های لازم و اساسی هستند. حل مساله^۳ یکی از مهمترین فرآیندهای تفکر است که به افراد کمک می کند تا مقابله ی موثری با مشکلات و چالش های زندگی داشته باشد. انسان ها برای مقابله ی سازگارانه با موقعیت های تنش زا و کشمکش های زندگی، نیاز به آموختن

۱. دپارتمان روان شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. kakabraee@gmail.com

۲. دپارتمان روان شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

برخی مهارت ها دارند (کلینکه، ۲۰۱۰). روان شناسان معتقدند که حل مساله، یک فرایند است و اگر فرد بخواهد برخورد درستی با مساله ی خود داشته باشد، بهتر است مراحل را در این فرآیند طی کند (امامی نایینی، ۲۰۱۲). پاول و انرایت (۱۹۹۱) به این نتیجه رسیدند که به کارگیری راهبردهای سازش یافته، پیامدهای مثبت و طولانی مدت دارد. در حمایت اجتماعی ادراک شده^۱، ارزیابی های فرد از دسترس بودن حمایت ها بررسی می شود (گولاکت، ۲۰۰۹) و ادراک یا تجربه ی یک فرد از این که او را دوست دارند، از او مراقبت می کنند، به او حرمت و ارزش می دهند و او را بخشی از یک شبکه ی اجتماعی با مساعدت ها و تعهدات به شمار می آورند (تیلور، شرم، کیم و جارچو وهمکاران، ۲۰۰۶) از دریافت آن مهم تر است (هلگستون و کوهن، ۲۰۰۴).

از سوی دیگر، بهزیستی به عنوان یکی از شاخص های مهم کیفیت زندگی مطرح شده است. یکی از شاخص های مهم بهزیستی، توانایی حل مساله است (بورشتاین، ۲۰۰۳). پژوهش ها نشان داده است که آموزش حل مساله ی اجتماعی در ارتقای تاب آوری و تمامی مولفه های بهزیستی روان شناختی (پذیرش خود، روابط مثبت با دیگران، خودمختاری، زندگی هدفمند و رشد فردی) به جز مولفه ی تسلط بر محیط، در دانش آموزان با ناتوانیهای یادگیری تاثیر مثبتی دارد (غفاری، عطادخت و نوروزی، ۲۰۱۴). چیناو (۲۰۱۰)، کاندرو میکرو و گر (۲۰۰۹) و مالوف، تورستینسون و اسپجات (۲۰۰۷) در بررسی ارتباط سبک های حل مساله ی سازنده و غیر سازنده با بهزیستی شخصی نشان دادند که بین سبک های حل مساله ی خلاقانه، اعتماد و گرایش با بهزیستی شخصی، رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد. پژوهش ویوان، بونیا و مکفرپرسون (۲۰۱۱) نشان داد که افزایش اضطراب و افسردگی والدین بهزیستی ذهنی آنان را کاهش داده و افزایش رضایت از زندگی والدین، اعتماد به نفس و دریافت عاطفه ی مثبت، بهزیستی آنان را افزایش می دهد. شکران و ویگن (۲۰۱۵) نیز نشان دادند که مادران کودکان عادی از سبک های کارآمد حل مساله و مادران کودکان معلول از سبک های ناکارآمد حل مساله استفاده می کنند. یافته ها نشان می دهد که بین خودکارآمدی، سرسختی روان شناختی و حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی روان شناختی، رابطه ی مثبت و معنادار وجود دارد (نجد، مصاحبتی و آتش پور، ۲۰۱۴). پژوهش حاضر، به دنبال پاسخ به این پرسش بود که آیا الگوی مقابله ای انطباقی و غیر انطباقی ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی در دو جنس زن و مرد تفاوت معناداری دارد؟

روش

پژوهش حاضر، یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه ی آماری این پژوهش، شامل دانشجویان زن و مرد دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه بود. برای تعیین حجم نمونه با استفاده از دیدگاه کلاین (۲۰۰۶) مبنی بر اینکه حداقل نسبت حجم نمونه برای هر پارامتر برآورد شده ۵ نفر است؛ نسبت ۱۰ به ۱ مناسب تر و نسبت ۲۰ به ۱ را مطلوب در نظر گرفته ایم. در الگوی مفروض پژوهش حاضر، طبق دیدگاه کلاین، ۳۴ پارامتر، اندازه گیری شده بود، بنابراین برای دستیابی به نتایجی قابل قبول، نمونه ای برابر با ۲۰۰ مشارکت کننده انتخاب شد. بعد از انتخاب نمونه و اخذ رضایت کتبی آزمودنی ها با استفاده از فرم کوتاه پرسشنامه ی تجدید نظر شده ی حل مساله ی اجتماعی^۱، مقیاس رضایت از زندگی^۲، برنامه ی عاطفی مثبت و منفی^۳ و مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده^۴ مورد آزمون قرار گرفتند.

فرم کوتاه پرسشنامه ی تجدید نظر شده ی حل مساله ی اجتماعی (دزوریلا، نزو و میدوالیوراس، ۲۰۰۲) توسط دزوریلا (۱۹۸۶) با هدف ارزیابی توانایی حل مساله ی اجتماعی طراحی شده است. سو و شک (۲۰۰۵) نیز این نسخه را به ۲۵ سوال کاهش داد که شامل پنج زیرمقیاس جهت گیری مثبت، جهت گیری منفی، حل مساله ی منطقی، تکانشگری و اجتنابی بود (دزوریلا، نزو و مدیو - الیوراس، ۲۰۰۲). نتایج مطالعه ی سو و شک (۲۰۰۵) نشان داد که نسخه ی کوتاه فهرست تجدید نظر شده برای پژوهش و اهداف بالینی ابزاری پایا و معتبر است. مخبری (۲۰۱۰) آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس جهت گیری منفی ۰/۷۶، برای جهت گیری مثبت ۰/۷۵، برای سبک اجتنابی ۰/۷۷، برای سبک منطقی ۰/۶، مقیاس تکانشی بی توجهی ۰/۶۶ و همچنین برای کل مقیاس ۰/۷۴ گزارش کرده است (نقل از عربزاده و همکاران، ۲۰۱۵).

مقیاس رضایت از زندگی (SWLS) توسط دینر، امون، لارسن و گریفین (۱۹۸۵) به منظور اندازه گیری بعد شناختی بهزیستی ذهنی افراد، توسعه یافت. شکری (۲۰۱۰) در نمونه ی ایرانی نیز ضریب آلفای کرونباخ مقیاس رضایت از زندگی برابر با ۰/۸۴، در نمونه ی سویدی برابر با ۰/۸۵ و در هردو نمونه به طور کلی برابر با ۰/۸۳ است. در مطالعه ی کاکابرابی (۲۰۱۲)، برای والدین کودکان عادی، ضریب آلفای کرونباخ مقیاس رضایت از زندگی برابر با ۰/۸۰، برای والدین کودکان استثنایی

1. Social Problem Solving Inventory - Revised Short Form (SPS-R:SF)

2. The Satisfaction With Life Scale (SWLS)

3. Development and validation of a brief measure of positive and negative affect: The PANAS scales

4. The Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)

برابر با ۰/۸۱ و در هر دو نمونه به طور کلی برابر با ۰/۸۴ به دست آمد. برنامه ی عاطفه ی مثبت و منفی (PANAS)، این مقیاس توسط واتسون، کلارک و تلگن (۱۹۸۸) طراحی شده است. سوالات این مقیاس هیجانانگیز و احساسات مختلفی را توصیف می کنند و در دو بعد عاطفه ی مثبت و عاطفه ی منفی گروه بندی می شوند. شکری (۲۰۱۰) در نمونه ی ایرانی ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس های عاطفه ی مثبت و منفی به ترتیب برابر با ۰/۸۰ و ۰/۷۷، در نمونه سویدی به ترتیب برابر با ۰/۷۶ و ۰/۷۶ و در هر دو نمونه به طور کلی به ترتیب برابر با ۰/۷۸ و ۰/۸۱ گزارش کرده است.

مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS) به وسیله ی زیمت، داهلم، زیمت و فارلی (۱۹۸۸) جهت ارزیابی ادراکات از بسندگی حمایت اجتماعی را در سه منبع «خانواده»، «دوستان» و «دیگران مهم» ساخته شد. این مقیاس شامل ۱۲ سوال است که زیمت و همکاران (۱۹۸۸) اعتبار و پایایی این مقیاس را تایید کرده اند. کاکابرایی (۲۰۱۲) نیز ضرایب آلفای کرونباخ عامل کلی حمایت اجتماعی ادراک شده و ابعاد سه گانه ی دیگران مهم، خانواده و دوستان در نمونه ی والدین کودکان عادی به ترتیب برابر با ۰/۷۳، ۰/۸۲، ۰/۸۷ و در کل ۰/۸۵ و برای نمونه ی والدین کودکان استثنایی به ترتیب برابر با ۰/۷۲، ۰/۸۵، ۰/۸۲ و در کل ۰/۸۷ گزارش کرده است.

در این پژوهش از مدل یابی معادلات ساختاری (SEM)، استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از هجدهمین ویرایش نرم افزار SPSS و نرم افزار Amos انجام گرفت. به منظور پیش بینی بهزیستی روان شناختی، الگوی مفهومی پیشنهاد شده از طریق روش مدل یابی معادلات ساختاری بررسی شد. همچنین به دلیل برتری SEM بر تکنیک های ترتیبی حداقل مجذور و توانایی آن در ارزیابی کفایت الگوهای نظری، مقایسه ی الگوها و همچنین برآورد پارامترهای الگو بین گروه های مختلف از این روش استفاده شد. در قسمت الگوی تابع ساختاری، شدت روابط علی (مستقیم، غیر مستقیم و کل) میان متغیرهای نهفته و مقدار واریانس تبیین شده در کل الگو مشخص و نهایتاً از این طریق الگوی مفروض پژوهش و فرضیه های متناظر بر آن آزمون شد.

یافته ها

شاخص های توصیفی متغیرهای مورد پژوهش به تفکیک دانشجویان دختر و پسر و مقایسه ی معناداری تفاوت نمره های این دو گروه، در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرهای مورد پژوهش به تفکیک دانشجویان پسر و دختر

Sig.	K-S	sd	M		
۰/۵۱۵	۰/۸۱۸	۸/۱۵۱	۱۸/۹۷	پسر	رضایت از زندگی
۰/۷۱۵	۰/۶۹۸	۸/۴۰۲	۲۰/۱۵	دختر	
۰/۶۲۴	۰/۸۳۰	۵/۸۰۵	۳۶/۹۸	پسر	عاطفه ی مثبت
۰/۸۶۹	۰/۴۳۷	۵/۸۴۸	۳۶/۶۹	دختر	
۰/۵۸۰	۰/۸۹۰	۶/۴۸۹	۲۳/۹۱	پسر	عاطفه ی منفی
۰/۸۷۶	۰/۴۲۶	۶/۸۶۲	۲۴/۰۹	دختر	
۰/۱۵۹	۱/۱۲۵	۱۰/۲۸۱	۴۱/۰۸	پسر	ادراک از کیفیت روابط اجتماعی
۰/۹۸۱	۰/۲۹۱	۱۱/۰۴۹	۴۳/۶۰	دختر	
۰/۷۱۰	۰/۶۹۵	۲/۰۳۷	۹/۵۲	پسر	جهت گیری مثبت به مساله
۰/۸۶۰	۰/۴۵۱	۲/۰۱۸	۹/۱۳	دختر	
۰/۷۰۲	۰/۷۰۶	۴/۲۹۵	۲۲/۲۹۵	پسر	حل مساله ی منطقی
۰/۹۳۷	۰/۵۳۶	۴/۰۰۵	۲۱/۶۷	دختر	
۰/۸۳۰	۰/۶۲۴	۲/۵۳۷	۱۲/۷۰	پسر	جهت گیری منفی به مساله
۰/۱۲۷	۱/۱۷۵	۲/۳۷۴	۱۲/۳۹	دختر	
۰/۱۰۵	۱/۲۱۴	۲/۸۳۹	۱۲/۰۲	پسر	سبک نکانشی / بی احتیاط
۰/۱۴۵	۱/۱۴۶	۲/۹۴۷	۱۱/۲۳	دختر	
۰/۱۲۷	۱/۱۷۵	۳/۱۵۴	۱۱/۷۱	پسر	سبک اجتنابی
۰/۹۸۴	۰/۴۵۹	۲/۹۰۷	۱۲/۳۴	دختر	

بهبودی روان شناسی

حل مساله ی انطباقی

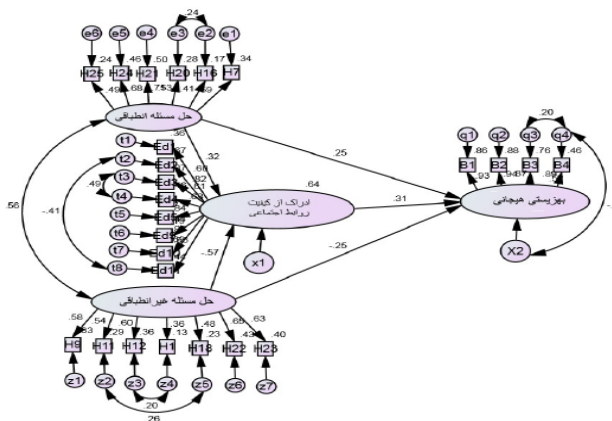
حل مساله ی غیر انطباقی

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می شود، مقادیر هر متغیر در دو گروه پسر و دختر تقریباً با هم برابر بوده و اختلاف معناداری ندارند. در ادامه، ساختار مدل مفهومی اولیه با داده های خام بدست آمده و مناسب و مطلوبیت مدل مورد بررسی قرار گرفت. متغیرهای حل مساله ی انطباقی و حل مساله ی غیر انطباقی، متغیر بیرونی مکنون، متغیر ادراک از کیفیت روابط اجتماعی، متغیر مکنون میانجی و متغیر بهزیستی روان شناسی متغیر مکنون درونی بودند اما، پس از تحلیل و بررسی مدل اولیه با استفاده از گویه های متناظر هر متغیر مکنون، نتیجه بر حذف تعدادی از گویه ها با بار عاملی کمتر از ۰/۵ برای هر متغیر شد. نتایج حاصل از بررسی مدل نهایی بدست آمده، دلالت بر تایید مدل معادلات ساختاری برازش داده شده داشت. بر اساس جدول ۲ که مقادیر شاخص های نیکویی برازش و برازش تطبیقی را برای الگوی رسم شده ی رابطه بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی

با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی در کل نمونه را نشان می دهد، نسبت کای اسکویر به درجه ی آزادی (CMIN/DF) کمتر از ۲ است، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش افزایشی (IFI)، شاخص توکر- لویس (TLI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) بزرگتر از ۰/۹ بوده و شاخص ریشه ی دوم میانگین مربعات باقیمانده (RMSEA) کمتر از ۰/۰۸ است.

جدول ۲. شاخص های برازش مدل رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی

RMSEA	CFI	TLI	IFI	GFI	CMIN/DF	df	CMIN	گروه	الگو
۰/۰۶۱	۰/۹۱۸	۰/۹۰۷	۰/۹۳۰	۰/۹۵۳	۱/۷۴۵	۲۶۲	۴۵۷/۲۲۸	کل نمونه	۱

شکل ۱. الگوی تایید شده ی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی

جدول ۳، وزن رگرسیونی استاندارد متغیرهای اثر گذار روی اثر پذیر را نشان می دهد. همانگونه که مشاهده می شود مقدار ضریب رگرسیونی هر مسیر در سطح $P < ۰/۰۱$ معنادار است. بنابراین، می توان نتیجه گرفت که میزان ضریب هر کدام از مسیرهای فوق در سطح اطمینان ۹۵ درصد قابل قبول و تایید است. با توجه به مدل معادلات ساختاری الگوی پژوهش، مقادیر بدست آمده $۰/۳۲۳$ و $۰/۲۵۴$ به ترتیب برای ضرایب رگرسیونی بین متغیر حل مساله ی انطباقی با متغیرهای ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی در سطح $P < ۰/۰۱$ معنادار است؛ یعنی الگوی مقابله ای حل مساله ی انطباقی با ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی، رابطه ی مستقیم مثبتی دارد. همانگونه

که مشاهده می شود، الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی در دانشجویان مرد و زن، هم ارز هستند.

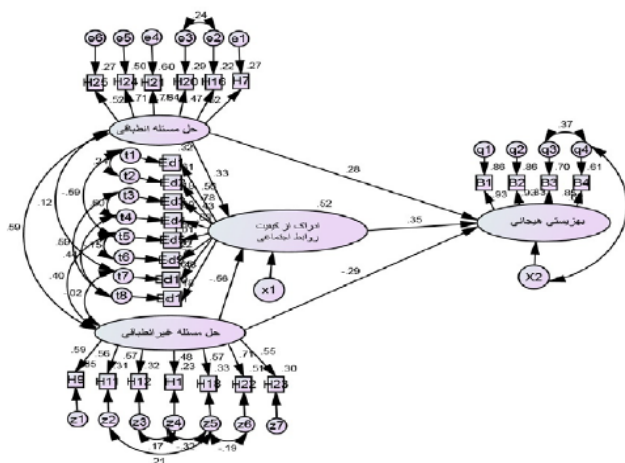
جدول ۳. وزن رگرسیونی استاندارد متغیرهای اثر گذار بر متغیرهای اثر پذیر

Sig	ناحیه ی بحرانی	خطای استاندارد	برآورد	متغیر اثر پذیر	جهت	متغیر اثر گذار
۰/۰۰۳	۲/۹۴۱	۰/۰۹۲	۰/۳۲۳	ادراک از کیفیت روابط اجتماعی	<---	حل مساله ی انطباقی
۰/۰۰۱	-۴/۱۸۶	۰/۰۹۰	-۰/۵۷۰	ادراک از کیفیت روابط اجتماعی	<---	حل مساله ی غیر انطباقی
۰/۰۲۵	۲/۲۴۶	۰/۲۶۳	-۰/۲۵۱	بهزیستی هیجانی	<---	حل مساله ی غیر انطباقی
۰/۰۰۷	۲/۷۰۰	۰/۲۸۲	۰/۲۵۴	بهزیستی هیجانی	<---	حل مساله ی انطباقی
۰/۰۰۸	۲/۶۷۴	۰/۴۱۹	۰/۳۱۴	بهزیستی هیجانی	<---	ادراک از کیفیت روابط اجتماعی

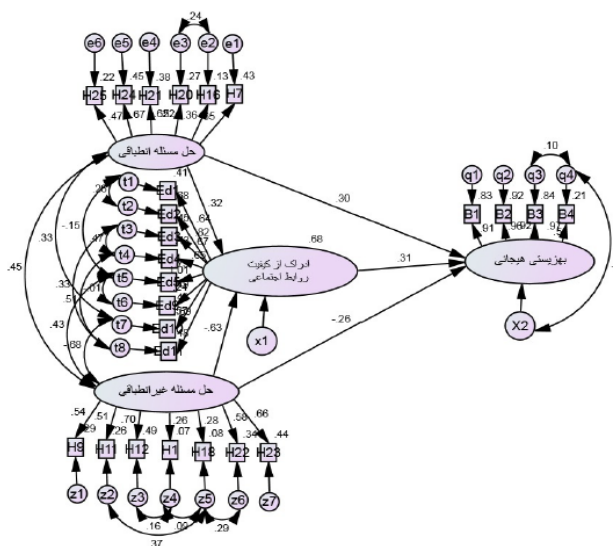
جدول ۴. شاخص های برازش مدل رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی

RMSEA	CFI	TLI	IFI	GFI	CMIN/DF	CMIN	گروه	الگو
۰/۰۶۱	۰/۹۱۸	۰/۹۰۷	۰/۹۳۰	۰/۹۵۳	۱/۷۴۵	۴۵۷/۲۲۸	کل نمونه	۱
۰/۰۳۵	۰/۹۵۲	۰/۹۴۳	۰/۹۵۳	۰/۹۱۶	۱/۲۳۹	۶۲۶/۷۲۶	دانشجویان پسر	۲
۰/۰۵۵	۰/۹۴۲	۰/۹۲۶	۰/۹۴۶	۰/۹۶۳	۱/۵۹۷	۸۰۸/۰۸۲	دانشجویان دختر	

نتایج تحلیل معادلات ساختاری الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی نشان داد که برای دانشجویان پسر و دختر نسبت کای اسکویر به درجه ی آزادی (CMIN/df) به ترتیب برابر ۱/۲۳۹ و ۱/۵۹۷ بوده که برای هر دو گروه دانشجویان تایید مدل ($CMIN/df < 2$) می کنند، همچنین برای این دو گروه شاخص نیکویی برازش (GFI) به ترتیب برابر ۰/۹۲ و ۰/۹۶، شاخص برازش افزایشی (IFI) به ترتیب برابر ۰/۹۵ و ۰/۹۵، شاخص توکر- لویس (TLI) به ترتیب برابر ۰/۹۴ و ۰/۹۳ و شاخص برازش تطبیقی (CFI) به ترتیب برابر ۰/۹۵ و ۰/۹۴ بوده که برای هر دو گروه دانشجویان، همه ی شاخص ها حاکی از تایید مدل (مقادیر شاخص ها بزرگتر از مقدار ۰/۹۰) است و شاخص ریشه ی دوم میانگین مربعات باقیمانده (RMSEA) برای گروه دانشجویان پسر برابر ۰/۰۳۵ و برای گروه دانشجویان دختر برابر ۰/۰۵۵ است که در هر دو گروه دانشجویان دلالت بر تایید مدل ($RMSEA < 0/08$) دارد.

شکل ۲. الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی در پسران

شکل ۳. الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی در دختران

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی الگوی روابط ساختاری بین حل مساله ی اجتماعی، بهزیستی هیجانی و ادراک از کیفیت روابط اجتماعی بین زنان و مردان انجام پذیرفت. با توجه به مدل معادلات ساختاری الگوی پژوهش و مقادیر بدست آمده برای ضرایب رگرسیونی، بین متغیر حل مساله ی انطباقی با

متغیرهای ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی معنی دار بوده و فرض اول پژوهش پذیرفته می شود؛ یعنی الگوی مقابله ای حل مساله ی انطباقی با ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی، رابطه ی مستقیم مثبت دارد. یافته های پژوهشی نشان می دهد که الگوی مقابله ای حل مساله ی انطباقی، اثر مستقیم مثبت بر کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی هیجانی دارد. از این جهت افرادی که با شناخت های سازنده با مسایل خود روبرو می شوند، افرادی امیدوارتر و خوش بین تر هستند که مساله را ارزیابی کرده و آن را فرصتی برای یادگیری می دانند و در واقع هم از لحاظ شناختی (جهت گیری مثبت به مساله) و هم از لحاظ رفتاری (حل مساله ی منطقی) واکنش بهتری به مسایل دارند که منجر به سطح بالاتری از سلامت روان می شود. بر اساس آنچه گفته شد، در تبیین این موضوع چنان می توان نتیجه گرفت، افرادی که در مقابله با چالش های زندگی خود از سبک های مقابله ای حل مساله ی منطقی و جهت گیری مثبت به مساله برخوردارند، تطابق و سازگاری کارآمدتری با محیط دارند و به دلیل تعاملات سازنده تر از حمایت اجتماعی بالاتری بهره برده و سلامت روان بهتری دارند. نتایج تحلیل معادلات ساختاری الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی نشان داد که برای دانشجویان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود ندارد؛ به این معنا که توانایی حل مساله و همچنین ادراک از کیفیت روابط اجتماعی و در نتیجه، بهزیستی هیجانی در دو جنس تفاوت معناداری ندارد و الگوی بررسی شده برای هر دو جنس یکسان است. در واقع رابطه ی بین سه متغیر ذکر شده، تحت تاثیر عواملی غیر از عامل جنسیت تغییر می کند. بنابراین می توان نتیجه گرفت که فرض دوم پژوهش مبنی بر هم ارز بودن الگوی رابطه ی بین متغیرهای توانایی های حل مساله ی اجتماعی و بهزیستی هیجانی با میانجیگری ادراک از کیفیت روابط اجتماعی در دانشجویان پسر و دختر، پذیرفته می شود.

References

- Arabzade, M., Kadivar, P., & Delavar, A. (2015). Evaluation of the effectiveness of self-regulated learning strategies on students' social problem solving skills. *Journal of Social Cognition*, Winter, Special Edition, 82-71. (Persian)
- Arabzadeh, M., Kadivar, P., & Delavar, A. (2015). The effects of teaching self-regulated learning strategy on students' social problem solving. *Social Cognition, Special Edition*. (Persian)
- Bahrami, M., Mohamadnazari, A., & Zahrakar, K. (2015). Prediction of couple's communication patterns by piritual health and psychological well-being. *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology*, 9(33), 7-16. (Persian)
- Burnstein, M. H. (2003). *Well-Being positive development across the life course*. Mahawah: Lawrence Erlbaum.
- Chinaveh, R.A. (2010). Training problem-solving to enhance quality of life: implication towards diverse learners. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 7(1), 302-310.
- D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M., & Maydeu-Olivares, A. (2002). *Manual for the social problem solving inventory-revised* (pp.211-244). Nourth Tonawanda, TY: Multi-Health Systems.
- D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M., & Maydeu-Olivares, A. (2002). *Manual for the social problem solving inventory-revised*. Nourth Tonawanda, TY: Multi-Health Systems.

- Diener, E. D., Emmons, R., Larsen, R., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 1, 71-75.
- Diener, E., Emmons, R., Larsen, R.J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- D'zurilla, T. J. (1986). *Problem solving therapy: a social competence approach to clinical intervention*. New York: Springer
- Emami, N. (2012). *Life Skills*. Tehran: Welfare Organization. (Persian)
- Ghaffari, O., Atadokht, A., & Norozi, H. (2014). The effect of social problem-solving training on psychological well-being and resiliency of students with learning difficulties. *Journal of Learning Disabilities*, 3(2), 125-131. (Persian)
- Gülaçt, F. (2009). The effect of perceived social support on subjective well being. *Proscenia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3844-3849.
- Helgeston, V. S., & Cohen, S. (2004). Social support and adjustment to cancer: reconciling descriptive, correlational and intervention research. *Health Psychol*, 15(2), 135-148.
- Kakabaraee, K. (2012). *Comparative analysis of biological, social and psychological characteristic in parents of exceptional children with parents of normal children in the city of Kermanshah*. PhD student thesis. (unpublished). University of Science and Research. (Persian)
- Kakabaraee, K., Argmandnia, A., & Afrooz, Gh. (2010). The relationship between coping styles and perceived social support scale of psychological well-being among parents with disabled and normal children in Kermanshah in 2010, *Journal of Psychology Special*, 7. (Persian)
- Kandemir, M. A., & Gür, H. (2009). The use of creative problem solving scenarios in mathematics education: views of some prospective teachers. *Procedia - Social and Behavioral Science*, 1(1), 1628-1635.
- Kleinke, C. (2010). *Life Skills*. Translated by: Sh, Mohammadkhani, Tehran: Sepand Honar. (Persian)
- Malouff, J. M., Thorsteinsson, E. B., & Schutte, N. S. (2007). The efficacy of problem solving therapy in reducing mental and physical health problems: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 27(1), 46-57.
- Molavi, H., & et al. (2013). Standardization and Measurement Validity and reliability of subjective well, *Journal of Psychiatry and Clinical Psychology Iran*, 238, 3-231. (Persian)
- Najd, M., Mosahebat, M., & Atashpour, H. (2014). Prediction of psychological well-being through components of self-efficacy, psychological hardiness & perceived social support, *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology*, 8(30), 47-56. (Persian)
- Nezami, L., & Azizi, M. (2015). Predicting postpartum depression based on perceived stress and styles of coping with stress among pregnant women in Tabriz, *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology*, 9(37), 67-76. (Persian)
- Sarvghad, S., & et al. (2012). Relationship between personality traits, coping strategies and mental well-being of teachers, *Journal of New findings in psychology*. (Persian)
- Shukri, O. (2010). The relations between neuroticism, coping styles, academic stressors, reactions to education and well-being stressors of students. *Journal of Psychology*. Volume I, 13, 36-53. (Persian)
- Şükran, Ş., Figen, G. (2015). the investigation of problem solving skills of mothers with and without disabled children. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 14, 104-111.
- Taylor, S. E., Sherman, D., Kim, H. S., Jarcho, J., Takagi, K., & Dunagan, M. S. (2004). Culture and social support: Who seeks it and why? *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 3.
- Vivan, I., Bonilla, E., & Macpherson, E. (2011). Support networks of single Puerto Rican of children with disabilities. *Journal of child and family studies*. New York: 20 (1), 66-77.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of a brief measure of positive and negative affect: The PANAS scales, *Journal of Personality and Social Psychology*, 54 (6), 1063-1070.
- Watson, D., Clark, L.A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scale. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.
- Zimet, G.D., Dahlem, N.W., Zimet, S.G., & Farley, G.K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41.

Journal of
Thought & Behavior in Clinical Psychology
Vol. 11 (No. 43), pp.7-16, 2017

The Pattern of Structural Relations between Social Problem Solving, Perception of the Quality of Social Relationships, and Emotional Well-being

Kakabaraee, Keivan

Islamic Azad University, Kermanshah Branch, Kermanshah, Iran

Ezzati, Nasim

Islamic Azad University, Kermanshah Branch, Kermanshah, Iran

Received: Jan 20, 2017

Accepted: Feb 30, 2017

Problem solving skill is one of the most important thought processes that help people deal effectively in the face of concerns and issues. The aim of this study is to investigate the pattern of structural relations between social problem solving, perception of the quality of social relationships, and emotional well-being among the male and female students of Islamic Azad University of Kermanshah. Therefore, in a descriptive study, 200 students (100 men and 100 women) were selected and evaluated for emotional well-being, social problem solving skills, and perceived social support. The Pearson correlation coefficient analysis using structural equation showed that there is direct and positive relationship between the pattern of problem-solving strategies and perception of the quality of social relationships and emotional well-being; direct and negative relationship between non-adaptive problem-solving strategies and perception of the quality of social relationships and emotional well-being; direct and positive relationship between perception of the quality of social relationships and emotional well-being; and within the pattern of structural relations, there are equivalent relationships between social problem solving problem solving skills, perception of social relations quality, and emotional well being among male and female subjects. The result revealed that the adaptive problem solving strategies pattern has a direct positive effect on social relations quality and emotional well being.

Keywords: Pattern of problem solving strategies, Perceived social relations quality, Emotional well being

Electronic mail may be sent to: kakabraee@gmail.com